

POSTANOWIENIE

Dnia 29 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania S. P. i E. W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Tomaszowie Mazowieckim
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 29 sierpnia 2023 r.,
skargi kasacyjnej E. W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 25 maja 2022 r., sygn. akt III AUa 1308/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Łodzi, wyrokiem z dnia 25 maja 2022 r., oddalił apelację S. P. i E. W. od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 15 czerwca 2021 r., oddalającego ich odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 21 lipca 2020 r. stwierdzającej, że E. W. jako pracownik u płatnika składek P., nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 24 lutego 2020 r.

W dniu 21 lutego 2020 r. ubezpieczona podpisała umowę o pracę z odwołującym się, na czas określony od 24 lutego 2020 r. do 28 lutego 2021 r., w pełnym wymiarze czasu pracy na całym etacie przedstawiciela handlowego, za wynagrodzeniem 2.600 zł.

Od dnia 28 lutego 2020 r. odwołująca się stała się niezdolna do pracy aż do ustania zatrudnienia. Pracodawca nie zatrudnił nikogo na jej zastępstwo.

Sąd Apelacyjny, w konsekwencji dokonanych ustaleń stwierdził, że zawarta w dniu 21 lutego 2020 r. umowa o pracę była umową pozorną i jako taka była nieważna w świetle art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. Z tego też powodu odwołująca się nie spełniała warunku do objęcia ubezpieczeniami społecznymi pracowników w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1230) Odwołująca się nie wykazała, że codziennie, od 24 lutego 2020 r. do 27 lutego 2020 r., w określonych godzinach i miejscu, w pełnym wymiarze czasu, świadczyła pracę na rzecz płatnika. Nie przedstawiła bowiem żadnych wiarygodnych i przekonujących dowodów na tę okoliczność.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik odwołującej się, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżąca uzasadniła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jej oczywistą zasadnością, wskazując na wybrane zarzuty postawione w podstawach kasacyjnych.

Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy nie ocenia podstaw kasacyjnych - stanowią one odrębny element skargi kasacyjnej i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu jej do rozpoznania (art. 398⁴ § 1 pkt 2 w związku z art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. oraz art. 398⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 398⁹ § 2 k.p.c.). Oznacza to, że powołanie się na szczególną podstawę przedsądu jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, wymaga od skarżącej samodzielnego (czyli odrębnego od podstaw kasacyjnych) wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa (procesowego lub materialnego), które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego

z 4 lutego 2014 r., II UK 458/13, LEX nr 1644551, z 12 grudnia 2017 r., I PK 27/17, LEX nr 3376397).

Uwzględniając powyższe, a także to, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga od skarżącego wykazania rażącego (oczywistego) naruszenia przepisów prawa, skarżąca nie wykazała oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

O tym, czy strony istotnie w stosunku pracy pozostawały i stosunek ten stanowi tytuł ubezpieczeń społecznych, nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, wynikających z art. 22 § 1 k.p. Z orzecznictwa wynika, że nie można stwierdzić pozorności czynności prawnej - umowy o pracę w sytuacji, gdy praca jest faktycznie wykonywana (wyroki Sądu Najwyższego: z 18 maja 2006 r., II UK 164/05; z 2 lipca 2008 r., II UK 334/07; z 29 maja 2013 r., I UK 649/12; z 22 czerwca 2015 r., I UK 367/14). Nie wystarcza jednak jakakolwiek praca, gdyż znaczenie ma dopiero praca przewidziana dla stosunku pracy. Jeśli taka praca jest wykonywana to generalnie nie ma podstaw do stawiania zarzutu obejścia czy nadużycia prawa, czyli zawarcia zatrudnienia dla uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Pozorność umowy wynikająca z art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. zachodzi, gdy pomimo zawarcia umowy praca nie jest w ogóle świadczona, ewentualnie okoliczności faktyczne jej wykonywania nie wypełniają cech stosunku pracy. Nie stanowi to wówczas tytułu ubezpieczenia społecznego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 19 lutego 2008 r., II UK 122/07; z 8 lipca 2009 r., I UK 43/09; z 24 lutego 2010 r., II UK 204/09; z 9 lutego 2012 r., I UK 260/11; z 20 czerwca 2017 r., I UK 252/16; z 24 lutego 2021 r., III USKP 30/21, LEX nr 3123192, stanowisko to potwierdzono także w postanowieniach: z 7 listopada 2019 r., I UK 26/19 i z 4 czerwca 2020 r., III UK 437/19).

W przypadku niniejszej sprawy Sądy obu instancji uznały, że „w niniejszej sprawie brak było dostatecznych podstaw do stwierdzenia, by stosunek pracy był w rzeczywistości przez odwołującą się świadczony”. Tego rodzaju puenta wymaga analizy całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego, w tym zasad

swobodnej oceny dowodów. Na jej gruncie trudno doszukać się elementarnego naruszenia prawa, o jakim mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

[SOP]

[ms]